

SAJUNGOS VYRIAUSIASIS
ĮGALIOJINIS UŽSIENIO
REIKALAMS IR
SAUGUMO POLITIKAI

Briuselis, 2019 03 15
JOIN(2019) 4 final

BENDRA ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Tarptautinio vandenynų valdymo gerinimas. Kas nuveikta per dvejus metus

{SWD(2019) 104 final}

GEROS BŪKLĖS VANDENYNAI – SVARBUS SĄJUNGININKAS IR BENDRA ATSAKOMYBĖ

2016 m. lapkričio mėn. Europos Komisija ir Europos Sąjungos vyriausioji įgaliotinė patvirtino bendrą komunikatą *Tarptautinis vandenynų valdymas. Mūsų vandenynų darnaus valdymo darbotvarkė*¹. Šia darbotvarkė sustiprinta ES tarptautinė vandenynų politika. ES perėjo nuo sektoriais grindžiamo požiūrio prie integruoto požiūrio ir toliau laikosi šios krypties. Ji nuosekliai siekia bendro tikslo užtikrinti, kad vandenynai būtų saugūs, apsaugoti, švarūs, geros būklės ir darniai valdomi.

ES vandenynų darbotvarkė – neatsiejama ES atsakomųjų priemonių, susijusių su Jungtinių Tautų (JT) darbotvarkė iki 2030 m., visų pirma su 14-uju darnaus vystymosi tikslu (DVT) išsaugoti mūsų vandenynus, jūras ir jūrų išteklius ir tausiai juos naudoti, dalis. Ji atspindi tokius ES prioritetus kaip tvirta partnerystė, daugiašalis dialogas ir tarptautinis bendradarbiavimas, nes tai būdas atkreipti dėmesį į neatidėliotiną būtinybę imtis veiksmų, siekiant užtikrinti mūsų vandenynų išsaugojimą ir tausų jų naudojimą,

Geros būklės vandenynai labai svarbūs žmonių gyvybei, gerovei ir darniam vystymuisi. Vandenynai sugeria 25 proc. viso mūsų išmetamo anglies dioksido kiekio ir perskirsto šilumą pasaulyje. Vandenynuose gyvena milijonai gyvosios gamtos rūšių, ir gera vandenynų būklė labai priklauso nuo šios jūrų biologinės įvairovės. Žuvis ir jūriniai bestuburiai yra svarbus baltymų ir pagrindinių maistinių mikromedžiagų šaltinis, padedantis užtikrinti visuotinį aprūpinimą maistu ir žmonių sveikatą. Be to, mėlynoji vandenynų ekonomika suteikia puikių galimybių skatinti tvarų ir novatorišką ekonomikos augimą ir kurti deramas darbo vietas.

Įgyvendindama šią vandenynų darbotvarkę, ES vadovaujasi į veiksmus orientuotu požiūriu, padėsiančiu įveikti didžiausius šiuo metu vandenynų valdymo srityje kylančius sunkumus.

Tai – pirmoji Europos Komisijos ir vyriausiosios įgaliotinės ES tarptautinio vandenynų valdymo darbotvarkės įgyvendinimo pažangos ataskaita, parengta nuo darbotvarkės priėmimo. Joje apžvelgiami iki šiol įgyvendinant šią darbotvarkę pasiekti rezultatai, pristatomi kiti laimėjimai, padedantys siekti bendrųjų šios darbotvarkės tikslų, ir pateikiama nuolatinių ES įsipareigojimų stiprinti tarptautinį vandenynų valdymą apžvalga.

Prie jos pridedamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas *SWD(2019) 104*, kuriame pateikiama išsami pažangos, padarytos siekiant 50-ies ES vandenynų valdymo darbotvarkėje nustatytų konkrečių punktų, analizė.

PER DVEJUS METUS PASIEKTA KONKREČIŲ REZULTATŲ

Nuo 2016 m., kai buvo patvirtinta vandenynų valdymo darbotvarkė, ES veikla vandenynų srityje tapo intensyvesnė. Sėkmingai įgyvendinami visi 50 joje nustatytų veiksmų: kai kurie iš jų jau įgyvendinti, o dėl keleto kitų bus toliau dirbama ir po 2019 m. Ši darbotvarkė paskatino tarptautinį bendradarbiavimą visuose žemynuose ir pagal visus tris vandenynų valdymo darbotvarkės ramsčius, stiprinant ES vaidmenį, kurį ji atlieka kaip:

- patikima tarptautinio valdymo sistemos, grindžiamos Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencija, kūrimo partnerė;
- didžiausia paramos projektams, kuriais stiprinami gebėjimai ir skatinami vietos, regioniniai ir pasauliniai veiksmai, teikėja;

¹ JOIN(2016) 49 *final*.

- aktyvi vandenynų mokslinių tyrimų, stebėsenos ir priežiūros rėmėja ir tokių paslaugų teikėja;
- patikima mėlynosios ekonomikos verslo partnerė, turinti visa apimančią ir tvarią viziją.

Igyvendinant ES vystymosi politiką, geresniam vandenynų valdymui kartu su trečiosiomis šalimis partnerėmis skatinti skirta 590 mln. EUR², o jūrų moksliniams tyrimams pagal mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“ – daugiau kaip 500 mln. EUR.

• 1 RAMSTIS. TARPTAUTINIO VANDENYNŲ VALDYMO SISTEMOS TOBULINIMAS

Nuo 2016 m. ES, siekdama užtikrinti, kad būtų tinkamai įgyvendinamos galiojančios taisyklės, taip pat panaikinti bet kokias reglamentavimo spragas, toliau naudojasi savo įtaka tarptautiniuose bei regioniniuose forumuose ir dvišaliais santykiais su pagrindiniais partneriais.

Tarptautiniu lygmeniu ES toliau vykdo atitinkamą veiklą, visų pirma įgyvendindama JT jūrų teisės konvenciją – visuotinę „konstituciją“, kuria reglamentuojama visa jūroje vykdoma veikla. Šioje srityje ES padeda daryti pažangą kuriant teisiškai privalomą priemonę, kuria siekiama apsaugoti atvirosios jūros biologinę įvairovę. Vis dar vyksta derybos, o ES ir jos valstybės narės toliau skatins šį procesą. Įgyvendindama JT biologinės įvairovės konvenciją (angl. CBD), ES aktyviai skatina nustatyti ekologiškai ar biologiškai reikšmingas jūrų vietas (angl. EBSA), kad būtų užtikrinama jų apsauga. ES taip pat finansiškai remia Nykstančių rūšių tarptautinės prekybos konvencijos įgyvendinimo procesą, taip padėdama eksportuojančioms šalims užtikrinti, kad prekyba jūrų gyvūnija būtų teisėta ir tvari³.

Be to, siekdama tobulinti mokslu grindžiamą valdymą, ES prisideda prie vandenynų tvarumo didinimo, ypač kiek tai sietina su išteklių išsaugojimu ir žuvininkystės valdymu **regioniniu lygmeniu**, šiuo tikslu pasitelkiant regionines jūrų konvencijas ir regionines žvejybos valdymo organizacijas (RŽVO). Šioje srityje 2017–2018 m. aštuoniolikai RŽVO ir tunų RŽVO, kurioms priklauso ES, valdymui gerinti, mokslo sistemai ir gebėjimams stiprinti, taip pat reikalavimų laikymuisi užtikrinti ES skyrė 17 mln. EUR. Šios ES pastangos didinti tvarumą duoda naudos: 2017 m. pabaigoje, remiantis mokslinėmis rekomendacijomis, 16 iš 18 reprezentatyvių pasaulio tunų išteklių buvo naudojami tausiai.

Didelis laimėjimas – 2018 m. spalio mėn. pasirašytas Susitarimas, kuriuo siekiama užkirsti kelią nereglamentuojamai žvejybai atvirojoje jūroje, vykdomai Arkties vandenyno centrinėje dalyje. Jis padės panaikinti didelę Arkties vandenyno valdymo sistemos spragą ir ateities kartoms išsaugoti pažeidžiamas jūrų ekosistemas.

Siekdama užmegzti **dvišalius partnerystės ryšius**, ES palaiko santykius su pagrindinėmis vandenynų klausimais suinteresuotomis šalimis. 2018 m.

Pagal Susitarimą dėl žvejybos Arkties vandenyno centrinėje dalyje ES ir kitos devynios šį susitarimą pasirašiusios šalys susitarė pradiniam 16 metų laikotarpiui Arkties vandenyno centrinės dalies atvirosios jūros dalyje – maždaug Viduržemio jūros dydžio teritorijoje – uždrausti verslinę žvejybą. Šiuo laikotarpiu jos stengsis gerinti supratimą apie Arkties ekosistemas ir tausios žvejybos galimybes, atsižvelgiant į mažėjančią ledo dangą.

² 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.

³ COM(2018) 711 *final*.

liepos mėn. ES pasirašė pirmąjį vandenynų partnerystės susitarimą su Kinija ir tikisi 2019 m. pasirašyti partnerystės susitarimą su Kanada.

Per 2017 m. Maltoje vykusią konferenciją „Mūsų vandenynas“ pradėta įgyvendinti Ramiojo vandenyno ir Europos Sąjungos jūrų partnerystės (angl. PEUMP) programa siekiama remti tvarų žuvininkystės valdymą ir plėtrą, siekiant užtikrinti 15-os Ramiojo vandenyno regiono valstybių aprūpinimą maistu ir ekonomikos augimą. Įgyvendinant programą PEUMP vadovaujamasi visapusišku ir integruotu požiūriu, į visas veiklos sritis įtraukiant klimato kaitos, aplinkos ir lyčių aspektus.

ES remia šalių partnerių ir organizacijų **gebėjimus** stebėti vandenynų būklę, išsaugoti jūrų biologinę įvairovę ir panaikinti neteisėtą, nedeklaruojamą ir nereglamentuojamą (NNN) žvejybą. Pavyzdžiui, Ramiojo vandenyno valstybėms pagal Ramiojo vandenyno ir Europos Sąjungos jūrų partnerystės programą ji skyrė 35 mln. EUR, Vakarų Afrikai pagal programą PESCAO – 15 mln. EUR, Indijos vandenyno regionui pagal programą ECOFISH – 28 mln. EUR, o bendradarbiavimui su Kambodža pagal naująją žuvininkystės programą „CAPFISH-Capture“ – 87 mln. EUR.

Užtikrinti gerą tarptautinį vandenynų valdymą taip pat reiškia pasirūpinti, kad jūroje dirbantys asmenys galėtų dirbti **saugioje aplinkoje**. ES, vadovaudamasi savo Visuotine strategija ir atsižvelgdama į konkrečią regioninę politiką, pvz., dėl Somalio pusiasalio ir Gvinėjos įlankos, atlieka vieną iš pagrindinių vaidmenų užtikrinant pasaulinį jūrų saugumą. Ji telkia išteklius, siekdama apsaugoti nuo tokių jūroje kylančių grėsmių kaip piratavimas ir prekyba žmonėmis, mažinti nelaimingų atsitikimų jūroje skaičių ir užkirsti kelią ekologinėms katastrofoms. ES programos „Copernicus“ palydovų duomenimis naudojasi ES įstaigos, pavyzdžiui, Europos jūrų saugumo agentūra; jais taip pat naudojamosi JT prašymu vykdant tarptautines paieškos ir gelbėjimo operacijas.

2 RAMSTIS. NEIGIAMO POVEIKIO VANDENYNAMS IR JŪROMS MAŽINIMAS IR SĄLYGŲ DARNIAI MĖLYNAJAI EKONOMIKAI SUDARYMAS

Geros būklės vandenynai – būtina darnios ekonominės plėtros sąlyga. Jei norime, kad ateities mėlynoji ekonomika padėtų didinti mėlynųjų sektorių sukuriamą vertę ir remti pakrančių bendruomenes, turime pasistengti dabar užtikrinti gerą vandenynų būklę.

Vandenynai reguliuoja mūsų klimatą, tačiau jie taip pat itin pažeidžiami dėl **klimato kaitos** poveikio. ES skatina ir plėtoja su vandenynais susijusią veiklą, kuria siekiama įgyvendinti Paryžiaus susitarimą, pavyzdžiui, gamtinius sprendimus ir atsinaujinančiąją vandenynų energiją. Šie aspektai buvo dar kartą pabrėžti 2018 m. lapkričio mėn. Komisijos patvirtintoje naujojoje strateginėje vizijoje, kaip iki 2050 m. užtikrinti neutralaus poveikio klimatui Europą⁴. Šioje vizijoje pabrėžiama, kad jūrų ekosistemų ir išteklių išsaugojimas, naudojimas ir valdymas – vieni iš klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos prioritetų.

Nuo 2017 m. ES skiria specialų finansavimą jūrų ir pakrančių ekosistemoms įvairiuose pasaulio regionuose, įskaitant Viduržemio jūros regioną, Pietryčių Aziją ir AKR valstybes, atkurti. Bendra šių lėšų suma viršija 90 mln. EUR. Be to, ES skatina jūros vėjo ir vandenynų energijos gamybą, kad ES ir viso pasaulio salas ir pakrantės teritorijas būtų galima aprūpinti švaria energija. Pavyzdžiui, ES kaupiama techninė kompetencija, siekiant padėti Indijai šiais metais paskelbti konkursą dėl jos pirmojo jūros vėjo elektrinių parko.

⁴[COM\(2018\) 773 final.](#)

Be to, vadovaudamasi Tarptautinės jūrų organizacijos strategija iki 2050 m. perpus sumažinti laivybos sektoriuje išmetamų teršalų kiekį, ES aktyviai skatina imtis ryžtingų visuotinių veiksmų ir sumažinti tokių išmetamųjų teršalų kiekį.

Atsižvelgdama į gerus rezultatus, kuriuos pasiekė ES ir Korėjos Respublikos darbo grupė, įsteigta 2015 m. balandžio mėn. panaikinus NNN žvejybos geltonąją kortelę, ES su Pietų Korėja pasirašė bendrą pareiškimą dėl pastangų kovoti su NNN žvejyba.

Nuo 2008 m., kai buvo priimtas NNN žvejybos reglamentas, ES, kaip viena iš kovos su **NNN žvejyba** lyderių, su daugiau kaip 50 šalių visuose pagrindiniuose žvejybos regionuose pradėjo dialogus NNN žvejybos klausimais. Palaikant šiuos dialogus, 14 šalių, laikydamosi tarptautinių įsipareigojimų, susijusių su jų, kaip vėliavos, pakrantės, uosto ir rinkos valstybių, pareigomis, sėkmingai pertvarkė savo kontrolės ir valdymo sistemas⁵. Europos

Sąjungos kovos su NNN žvejyba politikai stiprinti taip pat buvo naudojamosi dideliu ES tausios žvejybos partnerystės susitarimų (angl. SFPAs) tinklu. Iki 2018 m. lapkričio mėn. buvo sudaryta 10 tausios žvejybos partnerystės susitarimų, kuriems įgyvendinti per metus skiriama bendra 135 mln. EUR suma. Susitarta dėl kitų trijų tausios žvejybos partnerystės susitarimų, kurie turėtų įsigaliooti artimiausiu metu. Be to, ES patvirtino naujas taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti tausią ES laivyno žvejybą ES nepriklausančiuose vandenyse⁶. ES toliau remia kovą su NNN žvejyba įvairiose RŽVO. Remiant ES, patvirtintas kovos su NNN žvejyba Viduržemio jūroje ir Juodojoje jūroje planas, taip pat pasiūlyta nustatyti griežtas NNN žvejybą Indijos ir Pietų vandenynuose vykdančių laivų sąrašų sudarymo procedūras. Be to, Europos jūrų saugumo agentūros padedama Europos žuvininkystės kontrolės agentūra įgyvendina bandomąjį projektą, kuriuo siekiama padėti visame pasaulyje atgrasyti nuo NNN žvejybos ir didinti atitinkamų priemonių atgrasomąjį poveikį.

Pažymėtina ir tai, kad 2016 m. spalio mėn. ES Pasaulio prekybos organizacijoje pasiūlė uždrausti tam tikrų rūšių žuvininkystės subsidijas, kuriomis skatinami pertekliniai pajėgumai, peržvejyimas ir NNN žvejyba. ES ir toliau aktyviai siekia užtikrinti, kad, atsižvelgiant į 14-ojo DVT 6-ąjį uždavinį, susitarimas būtų pasiektas ne vėliau kaip iki 2020 m.

ES dalyvauja formuojant tarptautinį atsaką į vis didesnę **į jūrą išmetamų šiukšlių** problemą. Ji imasi veiksmų remdamasi ES strategija dėl plastikų žiedinėje ekonomikoje⁷. ES aktyviai remia veiksmus, kuriais įgyvendinama 2017 m. gruodžio mėn. trečiojoje JT aplinkos asamblėjoje priimta Rezoliucija dėl į jūrą išmestų šiukšlių ir mikroplastiko. 2018 m. ES palaikė Didžiajam septynetui (G 7) pirmininkavusios Kanados pastangas daugiausia dėmesio skirti į jūrą išmetamoms šiukšlėms ir taršai plastikui. ES taip pat teikia tikslinę paramą atliekų tvarkymui Ramiojo vandenyno regione ir Pietryčių Azijoje gerinti, nes šiuose regionuose kovojant su tarša plastikui kyla didelių problemų.

ES strategiją dėl plastikų žiedinėje ekonomikoje sudaro visapusiškas požiūris į plastiko atliekų ir mikroplastiko šiukšlių mažinimą, visų pirma jūros aplinkoje; vėliau buvo pateiktas pasiūlymas uždrausti dešimt paplūdimiuose ir jūroje dažniausiai randamų vienkartinį plastikinių gaminių, taip pat nustatyti naujas taisykles dėl prarastų ir paliktų žvejybos įrankių. Šis priemonių rinkinys papildomas pasiūlymu dėl naujos direktyvos dėl uosto priėmimo įrenginių, kuria siekiama spręsti į jūrą iš laivų, įskaitant žvejybos ir pramoginius laivus, išmetamų šiukšlių problemą.

⁵https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/illegal-fishing-overview-of-existing-procedures-third-countries_en.pdf.

⁶ Reglamentas (ES) 2017/2403.

⁷ COM(2018) 28 *final*.

Transatlantiniame saugomų jūrų teritorijų tinkle subūriami už Atlanto vandenyno Šiaurės ir Pietų Amerikos, Afrikos ir Europos saugomų jūrų teritorijų valdymą atsakingi subjektai. Šis porinis projektas jiems suteikia galimybę palaikyti ryšius ir dalytis geriausia valdymo patirtimi. Dabar jie ketina toliau bendradarbiauti remdamiesi bendra strategija.

Likus dvejiems metams iki Biologinės įvairovės konvencijoje nustatyto tarptautinio tikslo įgyvendinimo termino (2020 m.), ES daugiau kaip 10 proc. savo jūrų ir pakrančių teritorijų jau yra priskyrusi **saugomoms jūrų teritorijoms** ir imasi veiksmų siekdama užtikrinti veiksmingą jų valdymą. Dabar ji, visame pasaulyje populiarindama naujas ir tinkamai valdomas saugomas jūrų teritorijas, padeda kitiems subjektams pasiekti šį tikslą. Į tokius procesus kaip gairių rengimas, mokslinių tyrimų vykdymas ir porinių projektų įgyvendinimas

siekiant skatinti tarpusavio mokymąsi ir bendradarbiavimą investuota daugiau kaip 23 mln. EUR.

- **3 RAMSTIS. TARPTAUTINIŲ VANDENYNŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ STIPRINIMAS IR DUOMENŲ APIE VANDENYNUS GERINIMAS**

Tvirta vandenynų politika priklauso nuo to, ar gerai pažįstame savo vandenynus, ar gerai suprantame, kaip jie reaguoja į bendrą žmogaus veiklos poveikį, ir nuo to, kaip išmintingai galime pasinaudoti jų suteikiamomis galimybėmis.

Siekdama plėtoti visapusiškas, patikimas, palyginamas ir prieinamas žinias apie vandenynus, kad būtų galima tobulinti politikos formavimo procesus, skatinti diegti inovacijas ir sudaryti palankesnes sąlygas darniai mėlynajai ekonomikai, ES toliau skatina vandenynų mokslinius tyrimus, duomenų rinkimą ir mokslinę veiklą. Siekdama šio tikslo, Komisija pradėjo kasmet skelbti programos „Copernicus“ vandenynų būklės ataskaitas⁸. Komisija ypač siekia tobulinti duomenų rinkimo procesą, gerinti prieigą prie jų ir didinti jų suderinamumą. Pasitelkdama Europos jūrų stebėjimo ir duomenų tinklą (EMODnet), Komisija sujungia pasaulines ir nacionalines duomenų bazes, siekdama sukurti tarptautinį **jūrų duomenų tinklą**, suteikiantį atvirąją prieigą prie Europos ir kitų regionų šalių vandenynų duomenų ir produktų. Pavyzdžiui, 2018 m. geresniam bendradarbiavimui su Kinija vandenynų duomenų srityje ES skyrė 3,5 mln. EUR. Be to, įgyvendindama mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“, ES finansuoja projektus, kuriais siekiama Atlanto vandenyno ir aplink Europą esančių jūrų stebėseną pritaikyti ateičiai.

2018 m. Komisija paskelbė antrąją vandenynų būklės ataskaitą. Šioje ataskaitoje, remiantis išsamiais naujausiais ES programos „Copernicus“ jūros aplinkos stebėsenos paslaugos duomenimis, vertinama dabartinė pasaulio vandenynų ir Europos regioninių jūrų padėtis, natūralūs svyravimai ir pokyčiai.

Siekdama didinti investicijas į **mėlynąjį mokslą ir inovacijas**, Komisija, įgyvendindama programą „Horizontas 2020“, skatina plėtoti debesija grindžiamas paslaugas ir mokslinių tyrimų infrastruktūrą. Bendradarbiaudami su ES nepriklausančiais partneriais galime geriau suprasti vandenynų dinamiką ir tendencijas. Be to, taip skatinamos inovacijos ir mažinamos išlaidos. 2013 m. Golvėjaus pareiškimas dėl bendradarbiavimo Atlanto vandenyno regione jau padėjo sustiprinti ES ir Jungtinių Amerikos Valstijų bei Kanados **bendradarbiavimą jūrų mokslinių tyrimų srityje**. Remdamasi šia sėkminga patirtimi, 2017 m. ES su Brazilija ir

⁸ <http://marine.copernicus.eu/science-learning/ocean-state-report/>.

Pietų Afrika pasirašė Beleno pareiškimą dėl bendradarbiavimo Atlanto vandenyno mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje ir išplėtė bendradarbiavimą, į jį įtraukdama Pietų Atlanto regioną. 2018 m. Komisija su Argentina ir Žaliuoju Kyšuliu sudarė administracinius susitarimus dėl bendradarbiavimo jūrų mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje. Taip sudarytas Viso Atlanto vandenyno mokslinių tyrimų aljansas apima Atlanto vandenyną nuo Arkties iki Antarktidos.

KITOS PRIEMONĖS

Papildydama tarptautinio vandenynų valdymo darbotvarkę, ES nuo jos priėmimo ėmėsi atitinkamų veiksmų ir pradėjo įgyvendinti iniciatyvas, kurios padeda toliau stiprinti tarptautinį vandenynų valdymą.

- Kaip iniciatyvos „Mūsų vandenynas“ globėja, ES 2017 m. Maltoje ir 2018 m. Balyje surengtų konferencijų metų paragino imtis ryžtingų visuotinių veiksmų ir priėmė plataus užmojo įsipareigojimus gerinti vandenynų valdymą.
- Komisija, kaip viena iš mėlynosios ekonomikos rėmėjų, inicijavo partnerystę dėl savanoriškų Tvaraus mėlynosios ekonomikos finansavimo principų ir pasiūlė sukurti klasifikatorių, pagal kurį būtų klasifikuojama ekonominė veikla, laikoma aplinkos atžvilgiu tvaria, įskaitant su tausiu jūrų išteklių naudojimu ir jų apsauga susijusią veiklą.
- Be ES investicijų į jūrų mokslinius tyrimus, per pastaruosius dvejus metus „Copernicus“ jūros aplinkos stebėsenos paslaugai, susijusiai su pasauliniu vandenynų būklės (įskaitant klimato kaitos poveikį) stebėjimu, prognozavimu ir analize, skirta 46 mln. EUR.
- Komisija pasiūlė 2021–2027 m. specialų finansavimą tarptautiniam vandenynų valdymui skirti iš **Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo**⁹. Taip bus galima imtis tikslinių ES veiksmų, pavyzdžiui, daryti pažangą kovojant su NNN žvejyba ir toliau didinti tarptautinį jūrų saugumą.
- Komisija pateikė pasiūlymus dėl laikotarpio po 2020 m. ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „**Europos horizontas**“ (2021–2027 m.)¹⁰. Tarptautinis vandenynų valdymas taip pat yra viena iš siūlomų laikotarpio po 2020 m. **išorės finansavimo priemonių**¹¹ prioritetinių sričių.
- Per 2018 m. Burgasę, Bulgarijoje, vykusią Europos jūrų dieną patvirtinus Ministrų deklaraciją *dėl bendros Juodosios jūros darbotvarkės parengimo*, pradėta rengti bendra Juodosios jūros darbotvarkė.
- Galiausiai ES prisideda prie šiuo metu atliekamo antrojo JT pasaulio vandenynų vertinimo, be to, ji pradėjo rengti savo indėlį į JT iniciatyvą „Vandenynų mokslo dešimtmetis siekiant darnaus vystymosi (2021–2030 m.)“.

IŠVADA IR TOLESNI VEIKSMAI

Nuo tada, kai ES patvirtino savo tarptautinio vandenynų valdymo darbotvarkę, ji pasiekė keletą laimėjimų. Didelė pažanga padaryta visose trijose prioritetinėse srityse ir ne tik jose.

Vis dėlto dar yra neišspręstų uždavinių. Vandenynai – sudėtingos sistemos, todėl jų valdymas yra daugialypis klausimas. Neigiami klimato kaitos, taršos, biologinės įvairovės nykimo, gavybos jūroje ir peržvejojimo padariniai tebėra našta mūsų vandenynams. Visi kartu jie kelia

⁹ COM(2018) 390 *final*.

¹⁰ COM(2018) 435 *final* ir COM(2018) 436 *final* – 2018/0225 (COD).

¹¹ 2018/0243 (COD); 2018/0244 (CNS); 2018/0247 (COD).

daug įvairių grėsmių jūrų augalijai ir gyvūnijai. Todėl tai didžiulis iššūkis – pernelyg didelis ir sudėtingas, kad bet kuri šalis ar regionas išspręstų jį vieni. Norint, kad pasaulio vandenynai išliktų geros būklės, reikia plačios dalyvių grupės, kuri veiktų remdamasi tarptautinėmis taisyklėmis. Iki 2050 m. pasaulio gyventojų skaičius pasieks 9–10 mlrd., todėl šis spaudimas tik didės.

ES, kaip patikima tarptautinė tolesnių veiksmų vandenynų srityje lyderė, ir toliau yra pasiryžusi siekti pokyčių, visų pirma susijusių su 14-ojo DVT 4-uoju ir 10-uoju uždaviniais, kuriuos reikia įgyvendinti iki 2020 m. Laukdama, kol Tarpvyriausybė klimato kaitos komisija pateiks vandenynų ir kriosferos būklės ataskaitą, ES taip pat imasi aktyvesnių veiksmų, siekdama užtikrinti, kad būtų prisitaikoma prie klimato kaitos poveikio vandenynams ir vandenynų naudojimo būdams.

2019 m. Europos Komisija ir vyriausioji įgaliotinė įsteigs ES **tarptautinio vandenynų valdymo suinteresuotųjų subjektų forumą**. Jis suburs ekspertus, pilietinės visuomenės atstovus, mokslininkus ir sprendimus priimančius asmenis, sprendžiančius su viso pasaulio vandenynais ir jūromis susijusius klausimus. Šiame forume bus stebima, kaip įgyvendinami ES nustatyti prioritetai, aptariami dabartiniai ir būsimi tarptautinio vandenynų valdymo uždaviniai ir teikiamos rekomendacijos dėl būsimų veiksmų.